

Lag

om ändring av 1 och 5 b kap. i lagen om rättegång i brottmål

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) 1 kap. 10 § och 10 a § 1 mom. samt 5 b kap. 2 § 1 mom., sådana de lyder, 1 kap. 10 § i lagarna 670/2014, 68/2021 och 926/2024 samt 1 kap. 10 a § 1 mom. och 5 b kap. 2 § 1 mom. i lag 670/2014, och
fogas till 1 kap. 8 b §, sådan den lyder i lag 670/2014, ett nytt 2 mom. och till 5 b kap. 4 §, sådan den lyder i lag 670/2014, ett nytt 3 mom. som följer:

1 kap.

Om åtalsrätt och åtalsprövning

8 b §

Åklagaren får i ett domsförslag som avses i 10 § förbinda sig att avstå från att yrka på förverkande av den ekonomiska vinningen av brottet, om vinningen motsvarar den skada som orsakats målsäganden. Då får åklagaren avstå från att yrka på förverkande av vinningen till den del som målsäganden inte yrkar på skadestånd eller återbäring av obehörig vinst.

10 §

Åklagaren ska överväga huruvida det finns förutsättningar för ett domsförslag. Åklagaren får under förundersökningen och åtalsprövningen och medan brottmålet är anhängigt vid domstolen vidta åtgärder för att lägga fram ett domsförslag och för att det ska behandlas i en erkännanderättegång enligt 5 b kap., om

1) det misstänkta brottet är ett brott som avses i 25 kap. 3 a §, 31 kap. 2 § eller 50 kap. 2 § i strafflagen (39/1889) eller det strängaste straff som föreskrivs för det misstänkta brottet är fängelse i högst sex år, dock inte om det misstänkta brottet är ett brott som avses i 20 kap. 1, 3—5, 9, 14, 16 eller 18 § eller i 21 kap. 5, 6 a, 6 c eller 7—15 § i strafflagen, och

2) åklagaren finner att behandlingen av målet i en erkännanderättegång enligt 5 b kap. är befogad med beaktande av sakens natur och de yrkanden som framställs, de kostnader som behandlingen av målet uppenbart medför och den tid som går åt för behandlingen av målet samt eventuella frågor om medverkan till brott i fråga om det misstänkta brottet eller ett brott med direkt anknytning till det.

Ett domsförslag får läggas fram när

1) den som är misstänkt för brottet i fråga eller svaranden i brottmålet erkänner det misstänkta brottet och samtycker till att saken behandlas i en rättegång som avses i 5 b kap.,

2) åklagaren och den misstänkte eller svaranden i brottmålet är ense om det brott som tillräknas,

3) målsäganden vid förundersökningen har meddelat att denne inte har några anspråk i målet eller att denne samtycker till att målet behandlas i en rättegång som avses i 5 b kap.

I domsförslaget förbinder sig åklagaren att yrka på straff i enlighet med en lindrigare straffskala enligt 6 kap. 8 a § i strafflagen. Åklagaren får förbinda sig att i enlighet med 8 § 2 mom. i detta kapitel avstå från att väcka åtal för ett eller flera misstänkta brott. Åklagaren får

RP 187/2025 rd

LaUB 9/2026 rd

RSv 50/2026 rd

i domsförslaget också i enlighet med 7 § i lagen om näringsförbud (1059/1985) ingå en förbindelse som gäller näringsförbud.

Åklagaren får i ett domsförslag förbinda sig att i enlighet med 9 kap. 5 § 2 mom. i strafflagen yrka på sänkt samfundsbot.

Åklagaren får i ett domsförslag förbinda sig att i enlighet med 8 b § 2 mom. avstå från att yrka på förverkande av den ekonomiska vinningen av brottet.

Domsförslaget ska avfattas skriftligt och dateras och parterna ska underteckna det. På domsförslaget tillämpas vad som i 5 kap. 3 § föreskrivs om stämningsansökan. Utöver detta ska följande uppgifter anges i domsförslaget:

1) de uppgifter som avses i 2 mom. samt åklagarens förbindelse att yrka på straff i enlighet med den lindrigare straffskalan,

2) eventuella förbindelser som gäller näringsförbud, samfundsbot eller ekonomisk vinning av brott,

3) åklagarens ståndpunkt i fråga om arten av och storleken på det straff som ska dömas ut,

4) vad åklagaren utan domsförslaget hade yrkat på i målet i fråga om arten av och storleken på straffet, längden av och innehållet i näringsförbudet och arten av förverkandepåföljd för den ekonomiska vinningen av brottet.

I ett brottmål där Europeiska åklagarmyndigheten utövar behörighet förutsätts det för framläggande av ett domsförslag att en permanent avdelning vid Europeiska åklagarmyndigheten har samtyckt till förfarandet. Målet ska på det sätt som föreskrivs i artikel 40 i rådets förordning (EU) 2017/1939 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten föras till den permanenta avdelningen för avgörande innan åklagaren fattar beslut om att lägga fram ett domsförslag.

10 a §

När åklagaren finner att ett domsförslag om det misstänkta brottet kan läggas fram, ska denne överlägga med den misstänkte eller svaranden i brottmålet om att lägga fram ett domsförslag. Åklagaren ska vid behov utreda om målsäganden samtycker till att målet behandlas i en erkännanderättegång enligt 5 b kap. Om brottet har begåtts i en juridisk persons verksamhet på det sätt som avses i 9 kap. 1 § i strafflagen, kan åklagaren överlägga med den juridiska personen om ett domsförslag som gäller samfundsbot.

5 b kap.

Erkännanderättegång

2 §

En erkännanderättegång ska hållas inom 60 dagar från det att målet blivit anhängigt. Om erkännanderättegången inställs, ska en ny erkännanderättegång hållas inom 60 dagar från den dag då rättegången skulle hållas. Om bristfälligheter eller oklarheter i domsförslaget eller någon annan viktig orsak kräver det, får tidsfristen förlängas.

4 §

I domen ska utöver det utdömda straffet uppges hurdant straff i fråga om art och storlek som domstolen skulle ha dömt ut utan domsförslaget. Om det i målet döms ut ett näringsförbud eller en förverkandepåföljd för ekonomisk vinning av brott, ska domstolen i domen uppges hurdant näringsförbud eller hurdan förverkandepåföljd för ekonomisk vinning av brott domstolen

skulle ha dömt ut utan domsförslaget. I domen ska det också antecknas de i 1 kap. 10 § 6 mom. 2—4 punkten avsedda uppgifter som åklagaren angett.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2026.

Helsingfors den 16 juni 2026

Republikens President

Alexander Stubb

Justitieminister Leena Meri